

נר זכרון
 לעילוי נשמת חמותי
 האשה החשובה והצדקנית
 מרת פרידא גילה רייך ע"ה
 בת הרב יצחק אייזיק זצ"ל
 נפטרה י"ז אדר ב' האי שתא
 ת.נ.צ.ב.ה.

גליון תשפ"א (שנה י"ז)

פרשת וישב - חנוכה תש"פ

איך מותר לומר הנרות הללו אחר שהדליק הנר הראשון

לפני שגמר להדליק הכל הרי זה הפסק?

קימ"ל אורח חיים הלכות חנוכה סימן תרע"ו סעיף ד' אחר שהדליק אומר הנרות הללו אני מדליקין על התשועות ועל הניסים ועל הנפלאות וכו'.

יש לחקור מתי אומרים הנרות הללו האם אחר שהדליק כל לילה את כל הנרות או דילמא אחר שהדליק את הר הראשון.

הנה בשו"ת מהרש"ל סימן פ"ה, מובא בט"ז ובמגן אברהם אור"ח סימן תרע"ו כתב ומיד אחר גמר הדלקת הנר הראשון שהוא עיקר, יאמר הנרות הללו ויגמור ההדלקות בעוד שאומר הנרות.

והקשה עליו בפרי מגדים אורח חיים משבצות זהב סימן תרע"ו ס"ק ה' ממה שהביא הבית יוסף אורח חיים סימן תרע"ב בשם הארחות חיים הלכות חנוכה אות י' מי שלא הדליק בליל שלישי אלא שתי נרות או בליל רביעי אלא שלשה זה היה מעשה בלונ"ל והחמירו שידליק מה שחסר להדליק ואין צריך לברך פעם אחרת כי הברכה שעשה בתחלה על חיוב כל הנרות עשאה, ע"כ, חזינן דהברכה קאי על כל הנרות א"כ איך מותר להפסיק ולומר הנרות הללו.

ומסיק הפרי מגדים: ואני העני לא ראיתי לנהוג כן, וח"ו אין אומר נגד מאורן של ישראל מהרש"ל ז"ל, ומכל מקום מי שנוהג ואומר אחר כך הנרות הללו לאחר שהדליק הכל, נמי שפיר דמי.

ובשו"ת מנחת יצחק חלק ד' סימן קט"ו העיר דבספרו ראש יוסף לפרי מגדים שבת כ"ג כתב ואם שח בין נר לנר, ראוי לברך שנית וקשה אמאי, הא העיקר הוא הנר הראשון, ומביא שבספרו פרי מגדים ס' תרע"א כתב, שהעיקר הראשון, ומשמע דלא יברך.

הנה בספה"ק הון עשיר לרבינו בעל משנת חסידים בבא קמא פ"ו מ"ו כתב דכל הנרות שמדליק בשאר הימים הוויין כולהו כאחד מצות חנוכה ואכולהו מכוין בתיבת 'נר' דקאמר בברכתו.

ובמשנה שכיר על חנוכה כתב דוודאי לדברי ההון עשיר לא טוב להתחיל ולומר 'הנרות הללו' עד סיום הדלקת כל הנרות כולן, כיון דכולן כאחד הוויין המצוה, ותיבת 'נר' קאי אכולהו, איך יפסיק בין הברכה להדלקתו.

ולענין הלכה: פסק במשנה ברורה סימן תרע"ו ס"ק ד' שאחר שהדליק נר הראשון יאמר הנרות הללו, חזינן דסבירא ליה דעיקר הברכה על הנר הראשון.

האם נרות חנוכה יש בהם קדושה?

איתא במסכת סופרים פרק כ' הלכה ו' הנרות הללו קודש הם, ואין לנו רשות להשתמש בהם, אלא לראותם בלבד, כדי להודות לשמך על נסיך ועל נפלאותיך ועל ישועותיך.

יש להקשות: הרי איתא בגמ' שבת כ"ב ע"מ א' וכי נר חנוכה קדושה יש בה, חזינן להדיא שאין קדושה בנרות חנוכה ואיך אנו אומרים שהם קודש, כך מקשה בשדי חמד אסיפת דינים מערכת חנוכה אות ט', וכן בשפת אמת שבת כ"ב ע"מ א' ד"ה ה"ג שלא יהיו בזווית עליו, וכן בשפת אמת חנוכה שנת תרל"ט ד"ה הנרות, וכן באמרי אמת ליקוטים, וכן בבני שלמה וכן בשו"ת מנחת שלמה תניינא סימן נ"ח.

איכא כמה תרוצים:

א. פליגי בהם אמוראי לרב יש בהם קדושה והמסכת סופרים גם בשיטה הזאת קיימת, אבל גמ' שלנו בשבת שמקשה וכי נר חנוכה קדושה יש בה, אליבא

דשמואל דסבירא ליה שאין קדושה בנר חנוכה, כך תירץ בשפת אמת שבת כ"ב ע"מ א'.

ב. מה שאומרים בזמן ההדלקה הנרות הללו קודש הם, כוונת הדברים שעשאוהו כהקדש דומיא דמנורה שבמקדש זכר לנס, ולכן אין לנו רשות להשתמש בהם, כך תירץ בשו"ת מנחת שלמה תניינא סימן נ"ח.

ג. לישראל יש כח להמשיך ולהחיל הקדושה, ישראל ממשיכין קדושה לפני המצוה ולאחר המצוה, כך תירץ בשפת אמת חנוכה שנת תרל"ט ד"ה הנרות.

ד. ע"פ מה דאיתא בגמ' שבת ק"ל א' תניא ר"ש בן אלעזר אומר כל מצוה שמסרו ישראל עצמן עליהם למיתה בשעת גזירת המלכות וכו' עדיין היא מוחזקת בידם, בשעת גזירת המלכות צריך למסור נפש אפילו לשנויי ערקתא דמסאנא כמבואר בגמ' סנהדרין ע"ד ב' וכשאישי ישראל מוסר נפשו להשי"ת נעשה אפילו ממנהגה גם כן תורה, וכן בזמן יונים מסרו נפשם כדאיתא במדרש ויק"ל ל"ב א' מה לך יוצא לסיקל על שמלתי את בני וכו' ולכן הנרות הללו קודש הם, זה לימוד לכל אדם שכפי מה שעושה מצוה בכל לבבו עם מסירות נפש יש לזה קיום לתמיד, כך תירת באמרי אמת חנוכה.

ה. ע"פ מה שכתב באשל אברהם להגה"ק מבוסטשטט אור"ח סימן תרע"ו שאין כוונתם לייסד בזה בחינת הקדש גמור על הנרות, ואין זה רק בחינת יחוד לשם מצוה דתקנת חז"ל ואין בזה בשום בחינת הקדש דברי תורה ולא שום קדושה קבועה ודנים בספיקם להקל כי כל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש.

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הרבני הנגיד הנכבד רבי יצחק יהודה שפירא שליט"א לונדון

לעילוי נשמת אמו

הרבנית הצדקנית בת קדושים

מרת טויבא שיינדל שפירא ע"ה

בת הגאון הצדיק רבי אברהם שמואל בנימין סופר זצ"ל

גאב"ד פרשבורג - ובעל החשב סופר

אשת חבר האי גברא רבה שלוחא דרבנן שולשת היוחסין

הרה"ג ר' אברהם יוסף שפירא זצ"ל

נפטרה ביום כ"ט כסליו נר ה' דחנוכה תשע"ח ת.נ.צ.ב.ה.

האם נרות חנוכה שמדליקים בבית הכנסת

האם מותר לכבות אפילו תוך חצי שעה?

קימ"ל אור"ח סימן תרע"א ס"ק י"א מדליקים נר חנוכה בבית הכנסת ומברכים, בענין האם קטן יכול להדליק נרות חנוכה של בית הכנסת ע"י בספר מעדני אשר חלק ד' מקץ חנוכה. בענין מדוע נהגו להדליק נרות חנוכה בבית הכנסת בבוקר הרי הדלקת נרות היה בלילה, ע"י בספר מעדני אשר חלק ז' מקץ חנוכה

איכא כמה טעמים למנהג זה:

א. מפני האורחים שאין להם בית להדליק בו, וכמו שתיקנו קידוש בליל שבת בבית הכנסת, כך כתב הבית יוסף אור"ח סימן תרע"א.

ב. משום פרסומי ניסא, כיון שאין אנו יכולים לקיים המצוה כתיקונה ולהדליק בפתח הבית מבחוץ, מפני שיד העכו"ם תקיפה, כך כתב הבית יוסף בשם הריב"ש.
ג. כדי לפרסם הנס בפני כל העם ולסדר הברכות לפנייהם, לפי שיש בזה פרסום גדול לשמו יתברך וקידוש שמו שמברכים אותו במקלות, ויש בהדלקה זו משום זכר להדלקת הנרות במקדש, כך כתב בכלבו הלכות חנוכה סימן מ"ד.

יש לחקור האם נרות של בית הכנסת מותר לכבות מיד כשיצאים או דילמא אסור.

הנה במגן אברהם סימן תרע"ב ס"ק ב' כתב כל זמן שנרות של בית הכנסת דולקות והוא עד כחצות, משמע מדבריו שיש ענין שבבית הכנסת יהא הנרות דלוק עד חצות.

הנה בשו"ת שבט הלוי חלק ח' סימן קנ"ו נשאל בענין הדלקת נ"ח בבית הכנסת המבואר סימן תרע"א אם מותר לכבות הנרות לאחר שכולם הלכו משם, אעפ"י שהוא רק תוך חצי שעה.

ומסיק: הדלקת נר חנוכה בבית הכנסת כמה טעמים נאמרו בה דבית יוסף סימן תרע"א כתב משום האורחים שאין להם בית שמוציאים אותם בהדלקה זו, וא"כ נרות אלו הם נרות חנוכה שלהם, ופשיטא דאין לכבות אותם לכתחלה לפני הזמן כמו שאר נ"ח בבתיים, אלא גם לשאר טעמים שנאמרו בזה דהחכם צבי ס' פ"ח פקפק על הב"י בזה דהיינו זכר למקדש שהיה מדליק בו מנורה וע"י בריב"ש ס' ק"א א"כ אין סבה לכבות כשהולכים משם דמכ"מ המנורה דולקת כמצותה במקדש, ואולי לטעם שנאמר עוד כדי לפרסם הנס לרבים זה שייך רק בשעת ההדלקה וכשהם נמצאים שם, מכ"מ למעשה אין כדאי לכבות כנ"ל, אם לא משום חשש גנבה או דלקה.

וכן מתבאר בהדיא בפרי מגדים אשל אברהם סימן תרעה, סוף סק"ב שצריך לדלוק חצי שעה אחר צאת הכוכבים.

האם ברכת שעשה ניסים צריך לברך אחר שהדליק את הנרות?

הנה כתב הריטב"א שבת כ"ג עמוד א' ונהגו לברך שלשתם קודם הדלקה משום דבכל המצות מברך עליהם עובר לעשייתן פסחים ז' ב' וכמו שמברך שלשתן קודם מקרא מגילה, ויש אומרים כי הראשונה שהיא ברכת המצוה צריך לברך תחלה, אבל השתים האחרות אומרים אחר שהתחיל להדליק שיהא רואה נסו ויברך עליו כעין הרואה נר חנוכה, ואין לשנות בזה המנהג.

וכן במאירי שם כתב יש מדקדקין לברך ברכת להדליק בראשונה ושעשה ניסים באחרונה בשעה שהוא רואה כל מה שהוא חייב להדליק ואיני רואה הכרח בכך ומ"מ להדליק מיהא ראוי לברך בתחלתו מטעם עובר לעשייתן.

ובמהרי"ל הלכות חנוכה עמ' תג אות ג' וכן בשו"ת סימן קמ"ה מובא בדרכי משה סימן תקע"ו כתב שלא התחיל בהדלקה עד סיום כל הברכות כדי שתהא הברכה עובר לעשייתו עכ"ל.

אבל בתולדות אדם וחווה נתיב ט' חלק א' ס"א ב' כתב בשם ה"ר יונה ז"ל שבליל ראשון מברך כל ג' ברכות קודם ההדלקה כדי שיהיו עובר לעשייתן, ובליל שני מברך קודם הדלקה להדליק, ושעשה ניסים לאחר הדלקת נר ראשון, קודם שידליק נר שני שהוא נס אותו היום, וכן בליל שלישי על נר שלישי, וכן בכל הלילות היה מברך שעשה ניסים על נר שמוסיף באותו הלילה, אבל לא ראיתי רבתי נוהגין כן עד כאן לשונו וכן כתב אבודרהם נ"ד ב' בשם ה"ר יונה.

מי שאין לו רק שמנים ופתילות פסולים

האם עדיף שידליק לפחות באלו או עדיף שלא ידליק כלל?

איתא בגמ' שבת כ"א ע"א אמר רב הונא פתילות ושמנים שאמרו חכמים אין מדליקין בהן בשבת אין מדליקין בהן בחנוכה, בין בשבת בין בחול, אמר רבא מאי טעמא דרב הונא קסבר כבתה זקוק לה, ומותר להשתמש לאורה.

וברש"י כתבה זקוק לה לתקנה, הלכך צריך לכתחלה לעשות יפה, דילמא פשע ולא מתקן לה, ומותר להשתמש לאורה הלכך בשבת אסור, שמא יטה לצורך תשמיש.

יש לחקור לשיטה הנ"ל שאסור להדליק בשמנים פסולים, מי שאין לו רק שמן פסול האם נמי לא ידליק או דילמא מי שאין לו שמן כשר יכול להדליק בשמן פסול.

הנה בפני יהושע שבת כ"א ע"מ א' כתב דהא כל הני שמנים ופתילות דאסור רב הונא על כרחך היינו היכא דיש לו שמן אחר, דאם אין לו שמן אחר בודאי שמותר להדליק בשמן פסול.

וטעם הדבר: דכיון דטעמא דידיה דאסור להדליק בשמן פסול משום דכתבה זקוק לה ושמא יפשע כפירש"י, וא"כ מילתא דפשיטא היא דהיכא שאין לו שמן אחר שמותר להדליק באלו, ולא יהא ספקו שמא יכבה, חמור מודאי.

אבל בחתם סופר שבת כ"א חולק על זה: וז"ל איכא למימר דסבירא ליה כבתה זקוק לה וחייש שמא יפשע, דסבירא אפילו אינו מוצא שום שמן כשר להדליק, ומדליק באלו בלא ברכה, ואירע נמי שלא כבתה או שלא פשע, מכל מקום לא יצא ידי חובתו, דמעיקרא לא תיקנו חכמים הדלקה בהני שמנים, ונפק"מ לדאמר רבי ירמיה שבת כ"ג ע"א דמי שלא הדליק ורואה נר חנוכה מברך, והכי נמי מי שהדליק בשמנים פסולים, ורואה נר חנוכה אחר משמן הטוב, צריך לברך ברכה הראויה.

וכן כתב הרש"ש שבת כ"א דבודאי שאף אם אין לו פתילות ושמנים אחרים נמי אסור להדליק בשמנים ופתילות פסולים.

מדוע אסור להדליק בשמן פסול מחשש שמא יכבה הר אין גוזרין גזירות בדרבנן?

יש להקשות: כיון דמצות הדלקת נר חנוכה, היא רק מצוה דרבנן, מדוע אסור להדליק בשמן פסול מחשש, שמא יכבה, הרי אין גוזרין גזירות על מצות דרבנן, דהויה גזירה לגזירה, כך מקשה בייטב פנים על חנוכה.

איכא כמה תרוצים:

א. ע"פ מה שכתב החתם סופר שבת כ"ב ע"א דעיקר החיוב של חנוכה הוא דאורייתא, א"כ אתי שפיר דגזרו גזירה על זה דהויה חמור כשל תורה, כך שמעתי

ממורי ורבי כ"ק האדמו"ר מצאנז שליט"א אמר ששוב מוצא שכן תירץ אביו בעל הדברי יציב ז"ע

ב. ע"פ מה שכתב בספר בספר כרם חמד הלכות חנוכה סימן תרע"ז מובא בשדי חמד פאת השדה מערכת ח' כלל ג' דהא דלא גזרינן גזרה לגזרה, היינו דווקא באיסור דרבנן שאסרו להיות משמרת לתורה, אבל באיסור דרבנן שהיא מצד עצמו, ולא להיות משמרת לתורה גזרינן גזירה לגזירה, לפי הנ"ל אתי שפיר, מעדני אשר.

ג. ע"פ מה שכתבו התוס' חולין ק"ד ע"א דיש לפעמים דגזרינן גזירה לגזירה, לפי הנ"ל אתי שפיר, מעדני אשר.

מערכת

"קול המעדנים"

ניתן לשמוע שיעורי המעדני אשר בהלכה ואגדה שנאמרו בקהלות הקודש בארץ ובחול

במספר 079-5702714

וכן קול הלשון ישיר 073-2951280

מדור משיב כהלכה

מדור זה נודב ונערך ע"י ידידנו ר' מרדכי זיסקינד הגר שליט"א מנהטן

משיב כהלכה שינון וידיעת ההלכה - הלכות שבת
כל השאלות הם משו"ע ומשנה ברורה

- א] גוי שהדליק נר חנוכה. האם יש שיטות שמי שעשה שליח את הגוי יצא ידי חובה בהדלקתו, מי השיטות ואיך זה ייתכן?
- ב] הדלקה בנרות צבעוניים. מי שיש לו רק נרות צבעוניים, האם עדיף שידליק את כולם בצבע אחד או אפשר ואולי עדיף בכמה צבעים, נמק?
- ג] זכין בנר חנוכה. מעשה באחד שחזר בתשובה, ורצה שהוריו יקיימו הדלקת נר חנוכה, ובא הבן עם נרות לביתם וזיכה להם את השמן, האם יוכל לברך על הדלקה זו מדין זכין.
- ד] חידה-רמז במקרא. בפסוק זה בפרשת נשא, (ה, פד) זֹאת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ בַּיּוֹם הַפְּשֻׁחַ אֹתוֹ, רמזו אחת מהלכות נר חנוכה, איזה הלכה מרומזת בפסוק זה.
- ה] הדלקה בבית הכנסת האם סומכין על חזקה. בשו"ע סימן תרעא סעיף ז ומדליקין ומברכין בבית הכנסת משום פרסומי ניסא, ובשערי תשובה ס"ק יב כתב בשם המור וקציעה דבעינן עדה בשעת מעשה, והמגן אברהם סי' תרעא סק"י כתב דבערב שבת אם מחכים למנין עד סמוך לחשיכה ועדיין אנשים לא באו ידליק מיד וסמכין שאנשים יבואו אחר כך יעו"ש, וכ"כ בבאור הלכה כאן דהמדליק בברכה יש לו על מי לסמוך יעו"ש, וצ"ע דלכאורה מי יימר שיבואו אנשים ושמא לא יבואו עשרה ויתברר למפרע שהברכה היתה לבטלה, ובפרט שכתב הט"ז או"ח סי' ח' דלענין ברכה לבטלה לא סמכין אחזקה, וממילא מתחזקת הקושיא, האיך מברכין על נרות חנוכה בשעה שלא נמצאים עשרה בבית הכנסת ותולים ברגילות האנשים לבוא הרי לענין ברכה לבטלה לא סמכין על החזקה וצ"ע.
- ו] גדר חיובה. מצות נר חנוכה היא חובת הגוף או חובת הבית ומאי נפקא מינא?
- ז] הוסיף על הנרות. הדליק בלילה הראשון שתי נרות האם יצא ידי חובה?
- ח] חידה. חומר מוקצה בשבת חנוכה. איזה דין חומר יש במוקצה בשבת חנוכה יותר מכל שבתות השנה?
- ט] שהייה אצל הנרות. כמה זמן לכתחילה צריך שיראה את הנרות לאחר שהדליק אותם.
- י] הדלקה ברחוב. האם יש מקור להדליק בברכה, בהדלקה בציבור שאינה בבית הכנסת.

כללי השתתפות

- כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה, יהיה הגרלה על שני פרסים ע"ס 500 ₪.
- כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכוייו בהגרלה.
- כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה יידקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
- ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
- שימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 0775558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמו"כ שם מלא, כולל/ ישיבה. ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. [לברורים ופרטים נוספים בטלפון 0533154010 בשעות הערב בין 8:00 ל-9:00 בלבד]. השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. -יש עדיפות לשלוח תשובות מוקלד במייל כי כך זה ייכנס בעזרה"ל לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג. -שאר עניני העלון לא שייכים לפקס או מייל או טלפון זה, אלא כמצויין במסגרת ע"ג העלון בעמ' ד'.

תשובות ניתן לשלוח עד ר"ח טבת

מדוע אין מדליקים נר חנוכה בחוץ מפני הסכנה

הרי בשעת השמד צריכים למסור את הנפש אף על מצוה דרבנן?

איתא בגמ' שבת כ"א עמוד ב' תנו רבנן נר חנוכה מצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ וכו' ובשעת הסכנה מניחה על שלחנו, ודיו.

יש להקשות: מה החידוש שבשעת הסכנה אין צריך להדליק, הרי בכל התורה כולה פיקוח נפש דוחה את כל התורה.

הנה בחידושי הריטב"א שם כתב בשעת הסכנה מניחה על שלחנו, פירוש לא סוף דבר סכנת נפשות, דא"כ פשיטא דעל מצות עשה לא יהרג וכדאיתא לקמן במכילתין גבי תפילין מ"ט א' עיי' שם וכדכתיבנא במסכת סנהדרין, אלא אפילו סכנת צער או איבה כמו בצרפת, ולכן פרש"י ז"ל כאן דהיינו מפני הפרסיים שלא היו מניחין להדליק נר בשום בית ביום ידוע של אידם וכדאמרינן התם גיטין י"ז א' אתא חברא שקל שרגא, ולפיכך היה אומר מורי הרב ז"ל שכשנושב רוח שאי אפשר להדליקה בחוץ מדליקה בפנים בביתו.

ובמאירי שם כתב בשעת הסכנה ר"ל שמד שאין מניחים את ישראל לעסוק במצות מניחה על שולחנו ודיו.

והקשה הב"ח סימן תרע"א ס"ח הרי קימ"ל סנהדרין ע"ד ע"ב ב' דבשעת השמד יהרג ואל יעבור אפילו על ערקתא דמסאנא וא"כ איך הרשו חז"ל לשנות את הדין ולהדליק על שלחנו מפני סכנת של גזירת שמד, ומתרץ: דשאני התם בחנוכה שלא נעקרה כל המצוה רק שינוי מקום בלבד, על זה לא צריכים ליהרג.

ומביא ראיה: מהא דאמרינן בגמ' כתובות ג' ע"ב בתקנת נשואין ליום הרביעי דאפילו בשעת התקנה, משנין רק מיום ליום, אבל אין עוקרין התקנה לגמרי, ולא אמרינן דיהרג ואל יעבור שלא לשנות דין ומנהג השמד, אלא ע"כ דכיון שאין עקירת התקנה מכל וכל אלא שינוי ביום, לא אמרינן בזה דיהרג ואל יעבור.

מעדני אשר: לפי דברי אתי שפיר מה החידוש שבא לחדש דשינוי מקום לא צריכים למסור את הנפש אף בשעת השמד.

ומרן הדברי יציב תירץ תירוץ נפלא מדוע היה הוא אמינא שצריכים ליהרג על נר חנוכה: ע"פ מה שכתב הפרי חדש אור"ח סימן תרע"א ס"ק א' לתרץ קושיית הבית יוסף על מה שאנו מדליקין נר חנוכה ביום הראשון, והרי היה פחח שמן כדי להדליק ממנו יום אחד, ומתרץ שאנו עושים כן זכר לנס של נצחון המלחמה שהיה ביום הראשון שאז היה עיקר הנצחון שנחו מאויביהם, ולכאורה תמוה מה שבחרו חז"ל לעשות זכר לנס של נצחו המלחמה בהדלקת נרות אשר אין בה שום רמז לנצחון המלחמה, והנראה בביאור דבריו, ע"פ מה דאיתא בגמ' ברכות כ' עמוד א' אמר ליה רב פפא לאביי: מאי שנא ראשונים דאתרחיש להו ניסא, ומאי שנא אנן דלא מתרחיש לן ניסא וכו' אמר ליה קמאי הוּו קא מסרי נפשיהו אקדושת השם, אנן לא מסרינן נפשינן אקדושת השם, מבואר מזה דדווקא ע"י מסירת נפש זוכים להנהגה ניסית, ולפי זה היה נראה לומר דלא זכו ישראל לנס של מציאת הפח ושידלוק לח' ימים אלא ע"י גודל מסירת נפש שהיו לחשמונאים שקנאו קנאת ה' צבאות ויצאו להילחם ביונים למרות שהיו מעטים נגד הרבים וחלשים נגד גבורים, ויש מחלוקת הראשונים האם על שאר מצוות מותר למסור את הנפש וכתב הבית יוסף יור"ד סימן קנ"ז בשם הנמוקי יוסף שאם הוא אדם גדול וחסיד וירא שמים רשאי לקדש את השם ולמסור את הנפש אפילו על מצוה קלה, ולפי זה שפיר יש זכר לנס נצחון המלחמה בהדלקת המנורה, כיון שכל נס של הדלקת המנורה לא בא להם אלא בזכות יציאתם למלחמה, ולפי הנ"ל מבואר היטב, כי היות שעיקר הנס בא להם ע"י מסירות נפש, ובהגיע ימי החנוכה בווער בלב כל איש מישראל הכה של מסירות נפש ההיא, סלקא דעתך אמינא שגם בשעת הסכנה ימסור את הנפש להדליק נר חנוכה בחוץ, לזה קמ"ל דבשעת הסכנה מניחה על שלחנו ואין צריך למסור את הנפש, ומ"מ סיים ודיו להורות שלענין קיום המצוה די בזה, אבל אם הוא רוצה מותר לו למסור את נפשו ולהדליק בחוץ, ובא לרבות שאפילו איש פשוט שאינו מוחזק בחסידות יש לו היתר בדבר, דשאני נר חנוכה שלא בא לידנו אלא בכח ובזכות של מסירות נפש, כך תירץ מרן הדברי יציב, מובא בספר אוצרות דברי יציב שבת כ"א ע"ב ב'.

תגובות אפשר לשלוח

עד יום ב' בערב

להרב אשר אנשיל שוורץ שליט"א רח' תכלת מרדכי 4/15 רמת בית שמש
לבירורים בכל ענייני המערכת, בטל: 053-3166560

מייל: m0533166560@gmail.com

פקס: 077-4448278

